

Landschappelijk inrichtingsplan

Beeldkwaliteit omgeving Oude Steenfabriek IJsseloord

Opdrachtgevers:

TeBl Montfoort

BV Jan Snel Group

Opgesteld door:

Polderprof

Schetsen en beschrijving:

Poldergast

Poldergast - Unit for Justap

Technische tekeningen:

BWZ Ingenieurs

Datum: 18 mei 2017

Opdrachtgevers: BV Jan Snel Group en TeBi Montfoort

Opgesteld door: Polderprof, XXXXXXXXXX

Met schetsen en beschrijving i.s.m. Poldergast en met technische tekeningen van BWZ Ingenieurs

Datum: 18 mei 2017

Inhoudsopgave

1.	Plangebied	3
	1.1 Uitwerking plan IJsseloord	4
	1.2 Analyse omgeving	4
	1.3 Foto's plangebied	5
	1.4 Landschapontwikkelingsplan	5
	1.5 Kwaliteitsgids Groene Hart	5
2.	Ontwikkeling IJsseloord	7
	2.1 Uitgangspunten buitenruimte IJsseloord	9
3.	Deelstukken bestaande uit kleine landschapselementen	10
	3.1 Water en oevers	10
	3.2 Bomen: rijen, groepen en solitair	11
	3.2.1. Boomrijen	11
	3.2.2. Boomgroepen	12
	3.2.2. Solitaire bomen	12
	3.3 Bosplantsoen en vogelbosjes	13
	3.3.1 Bosplantsoen op de wal	13
	3.3.2 Vogelbos langs de Hollandsche IJssel	14
	3.3.3 Geschoren meidoornhagen	15
	3.4 Bloemrijk grasland	15
4.	Water: berging en zuivering	16
5.	Padenstructuur: rijden, parkeren, lopen	17
6.	Ecologische waarde voor de omgeving	17
	6.1 Grasland	18
	6.2 Houtige gewassen	18
	Bijlage Technische tekening	20

1. Plangebied

Het plangebied IJsseloord ligt in Montfoort tussen de provinciale weg de N228 aan Willeskop en de Hollandse IJssel. Het ligt tussen twee bedrijfsterreinen: Krekenburg en BV Jan Snel Group. Het terrein is circa 5,5 hectare groot. Op het terrein liggen de gebouwen van de oude steenfabriek met de bazenwoning. Het land is al een jaar of 10 niet meer in agrarisch gebruik en wordt sindsdien beweide door paarden en schapen. Langs de Hollandse IJssel staat een dichte coniferen haag, waardoor het zicht van de Lopikerwaard naar de Snelrewaard is begrensd.

1.1 Uitwerking plan IJsseloord

In het Plan Nieuwe Toekomst IJsseloord (2012) staat beschreven dat het er 4 hectare natuur en landschap gerealiseerd moet worden en 10.550 m² uitbreiding van BV Jan Snel Group voor het parkeren van vrachtwagens. De voormalige steenovenschuur en bazenwoning worden hersteld. De provincie Utrecht heeft in de Provinciaal Ruimtelijke Structuurvisie (2013) hierover gezegd dat:

“ En het deel IJsseloord:

Voorts is een uitbreiding van 1 hectare bedrijventerrein aan de Willeskop opgenomen. Bij de realisering hiervan zullen overtuigende zekerheden en garanties moeten worden geboden over de (financiële) realisering van een duurzame inrichting van 4,5 hectare natuur en het herstel van de monumentale steenoven, zoals vastgelegd in de visie van de bewoners- en belangengroep IJsseloord. De bedoelde 1 hectare bedrijventerrein kan door de gemeente Montfoort alleen als parkeerplaats worden bestemd. Daarnaast dient de noodzaak tot realisatie te worden aangetoond, mede in relatie tot een mogelijke herschikking c.q. herinrichting van het reeds bestaande bedrijventerrein.”

Inmiddels is met de gemeente Montfoort overeengekomen dat het Parkeerterrein van de BV Jan Snel Group wordt verminderd met de oppervlakte van een later toegevoegde paardenstal in de vorm van een historische droogschuur (40 x 5 meter) en de tredmolen (straal van 8 meter). Daardoor blijft netto 10.150 m² over voor het parkeren. De bovenkant van de wand is meegenomen in het bedrijventerrein, waardoor het bruto oppervlak ca 10.200 m² is.

Met de initiatiefnemers en de buurt is de gemeente overeen gekomen de openstelling te beperken tot een strook langs de Willeskop en dat een gemengde functie in de steenoven past als daar ook bezoekers kunnen komen.

1.2 Analyse omgeving

Van Montfoort tot Oudewater wordt de Hollandse IJssel een steeds smaller zone. Aan de noordkant aan de Waardse Dijk staan vooral ruime landelijke woningen in een groene omgeving en met uitzicht op de polder. De zuidkant (Willeskop is diverser).

Grote bedrijfsterreinen of bedrijven, een klein dorpje met daartussen een enkele woning, boomgaard of weide. Midden tussen Oudewater en Montfoort wordt vooral landelijk gewoond, bij Oudewater zijn het weer allemaal bedrijven die het beeld bepalen. Het Steenoverterrein is een enclave tussen twee industrieterreinen. Een 5,5 hectare gebied dat in verval is en vraagt om het landschap opnieuw te openen en duidelijker in te richten. Met openheid over de rivier en intimiteit via groene wallen van grond en/of beplanting naar de bedrijfsterreinen eromheen.

1.3 Foto's plangebied

De foto's op de vorige pagina en op deze pagina geven een beeld van de omgeving zoals deze is in mei 2017. Omringd door bedrijven en aan een provinciale weg, met aan de zuidzijde woningen en een agrarisch bedrijf met een zeldzaam doorkijkje naar de polder Willeskop.

1.4 Landschapsonwikkelingsplan

Het landschapsonwikkelingsplan de Groene Driehoek (2005) beschrijft het gebied als volgt: De stroomruggen worden gekenmerkt door een half open landschap met veel bebouwing, beplantingen, boomgaarden, oude rivierarmen, binnendijs een onregelmatige slagenverkaveling en buitendijs (in de uiterwaarden) een onregelmatige blokverkaveling. De stroomruggen vormen dichte, vaak fraaie groene randen van de open kommen.

Als opgave voor het gebied wordt gezien dat robuuste landschappelijke dragers en versterking van de groene functies (natuur en landschap) en blauwe functies (waterberging, uitbreiding boezemcapaciteit) nodig zijn als er nieuwe ontwikkelingen plaatsvinden.

1.5 Kwaliteitsgids Groene Hart

De Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen beschrijft in de katern "Groene Hart" dat het gebied van de oude steenfabriek behoort tot de zone 'Rivierlint'. In het Groene Hart is de openheid en rust

Ambitiekaart Groene Hart

Plangebied

DOEL

- overstroom
- ruimte afscherming
- Lekzone

VELDEN

- open veld
- veen - bodembewatering met onder een afdeklaag
- veen - onafgedekte afgraving voor land en open gebied
- grasland (floradiverse)
- moerasveen
- droogvallei met grasland en open gebied
- water met onder een afdeklaag

Een rivierlint - zoals de Hollandse IJssel bij Willeskop - ligt iets hoger dan zijn omgeving en bestaat uit slingerende dijkjes met bebouwing en opgaande beplanting. Het zicht op de verstilte open weidelandschappen zorgt voor een bijzondere kwaliteit. Binnen het lint is het beeld afwisselend met erven en weiden en beplanting zoals knotbomen, bomenrijen, singels, boomgaardjes en riet.

6

2. Ontwikkeling IJsseloord

'Landgoed IJsseloord', de voormalige steenfabriek, is knap overeind gebleven tussen alle economische bedrijvigheid langs de Hollandse IJssel. Het bijzondere gebouw met zijn karakteristieke vorm is een belangrijke pijler in de handelsgeschiedenis van de Lopikerwaard.

De ontwikkeling van deze plek wordt met oog voor streekeigen natuur, gecombineerd met de cultuurhistorie van de steenoven. Een groene ruimte tussen de bedrijfsterreinen van Montfoortse ondernemers, waar de geschiedenis en handelsgeest van de regio zichtbaar wordt.

IJsseloord ligt opgesloten tussen de gekanaliseerde Hollandsche IJssel en de provinciale weg N228, de verbindingsweg tussen Montfoort en Oudewater. Van oudsher was deze rivier een belangrijke verbindingroute tussen de verschillende handelsstadjes in het Groene Hart en tegenwoordig een toeristische vaarroute voor de pleziervaart in de zomer. De meanderende Hollandsche IJssel heeft in het verleden klei afgezet op het terrein van de oude steenoven IJsseloord, de grondstof voor de bakstenen die hier gemaakt werden. Deze rivierklei is een goede bodem voor fruitbomen, daarmee zijn boomgaarden een belangrijk onderdeel van het afwisselende landschap rond Montfoort.

Het lijnenspel van rechte sloten, langgerekte weilanden en bomenrijen van knotwilgen en boomsingels is een belangrijk kenmerk van de Lopikerwaard.

2.1 Uitgangspunten buitenruimte IJsseloord

- Zicht op de steenoven vanaf Willeskop is belangrijk, het cultuurhistorische, markante gebouw is een 'Landmark' in het landschap.
- Het landschap langs de Hollandse IJssel met licht glooiende stroomruggen, boomgaarden en kleine landschapselementen zoals heggen en vogelbosjes zijn kenmerkend voor inrichting van het terrein.
- De kleigrond is bepalend voor de beplantingskeuze die gemaakt wordt, waarbij fruitbomen karakteristiek zijn en de waterhuishouding door middel van sloten wordt geregeld.
- Voorwaarde bij de gehele ontwikkeling is dat de uitbreiding van het naastgelegen bedrijfsterrein met vrachtwagenparkeerplaats wordt ingepast op het terrein, omzoomd door een groenwal.
- Paardenweides en -voorzieningen zijn onderdeel van de gehele ontwikkeling en worden op een streekeigen manier ingepast.
- Natuurwaarde op het terrein is belangrijk en zal met een variatie in bodemhoogte voor afwisseling in droog-nat zorgen voor afwisseling in vegetatie. Daarnaast geeft de aanplant van landschapselementen, zoals vogelbosjes en boomgroepen een diversiteit aan flora en fauna.

3. Deelstukken bestaande uit kleine landschapselementen

Het belang van kleine landschapselementen is gelegen in de herkenbaarheid van de streek. Op de overgang van Lopikerwaard naar de Snelrewaard geeft de Hollandse IJssel een eigen karakter aan de streek. Door de herkenbaarheid hier terug te brengen in de vorm van diverse gebruiksbeplantingen zoals knotwilgen, hakhoutsingels en fruitbomen gaat het IJsseloord-terrein weer leven. Zo wordt de wisselwerking tussen mens en natuur weer in kleine details teruggebracht. Dit betekent dat naast de open ruimte van de paardenweides, hoogstamboomgaard, knotbomen en natuurvriendelijke oevers beeldbepalend zijn voor deze bijzondere locatie. Zo wordt met streekeigen onderdelen een eigentijdse invulling van de plek gecreëerd die verankerd is met de omgeving.

Ook zorgt deze manier van inrichten voor een ecologische meerwaarde waar de plaatselijke flora en fauna van mee profiteert.

IJsseloord zal met deze nieuwe inrichting straks een grotere natuurwaarde krijgen in zowel een meer diverse vegetatie, als vogels, kleine zoogdieren en amfibieën, die zich hier kunnen vestigen en zich thuis zullen voelen in een landschap met een afwisseling van openheid en beschutting.

3.1 Water en oevers

Water is een belangrijk element op het terrein van de voormalige steenfabriek aan de Hollandsche IJssel, de rivier die het landschap heeft gevormd, door hier klei af te zetten en zo de basis te leggen voor het mooie polderlandschap. Naast de brede waterpartijen bieden de smalle sloten plaats aan flora en fauna. Vissen, amfibieën en insecten kunnen hun eigen plek zoeken in gevarieerde watervegetaties en verlandingssituaties die in en langs de sloten ontstaan.

Waterplanten en oeverplanten kunnen zich vestigen en naast de ecologische waarde hiervan geven zij ook kleur aan het landschap. De verschillende seizoenen zijn straks af te lezen aan de oevers. In het voorjaar staan de gele dotters en lissen langs de kant. Op de vochtige oevers groeien de kattenstaarten en moerasspiraea in de zomer. De uitgebloeide lisdodden luiden de herfst in en als het riet bruin kleurt geeft dit een karakteristiek winterbeeld.

3.2 Bomen: rijen, groepen en solitair

De bomen op het terrein zorgen voor opdeling van de verschillende ruimtes en zijn net als op de omringende boerenerven natuurlijke windbrekers, die beschutting geven aan mens en dier. Onderscheid kan gemaakt worden in rijen, groepen en solitaire bomen.

3.2.1. Boomrijen

De oprit van IJsseloord wordt begeleid door een bomenlaantje van lindebomen. Een lijnvormige beplanting, net als de knotwilgen langs de slootkanten en de rechte meidoornheggen als kenmerk van het rivierenlandschap.

Hakhout en knotwilgen waren vroeger van groot belangrijk voor de bewoners van het buitengebied omdat dit het brandhout leverde, maar ook in allerlei andere functies voorzag zoals afrasteringen en hekwerken. In de huidige functie zorgen deze groene zomen van streekeigen boomsoorten voor camouflage van minder mooie elementen zoals silo's of nieuwe, minder authentieke bebouwing bij het boerenbedrijf. Ook geven zij beschutting tegen de zuidwestenwind, een functie die op deze locatie ook goed van pas komt. Daarnaast trekt een dergelijke houtsingel natuurlijk

veel vogels aan en andere dieren. De bomenrijen zijn beeldbepalende landschapselementen, die richting geven aan belangrijke zichtlijnen en routes in het landschap begeleiden.

Knotbomen en in het bijzonder knotwilgen, zijn karakteristieke elementen in het waterrijke buitengebied van de gemeente Montfoort. Knotwilgen zijn vaak begeleiders van boerenpaden en sloten. Ook andere soorten zoals essen en elzen zijn regelmatig als knotboom te vinden langs weteringen, slootkanten en bruggenhoofden. De essen zorgen met een stevig wortelgestel voor natuurlijke beschoeiing op plaatsen waar dat nodig is. In het bijzonder de knot-es aan de weerszijden van een brug of dam is bijzonder functioneel om de grond vast te houden bij intensief betreden of zwaarder verkeer.

3.2.2. Boomgroepen

Aan de zuidkant van de parkeerplaats naast de steenoven zorgt een gemengde bomengroep met onderbeplanting voor een groen en vriendelijk beeld, gezien vanaf het water en de overkant van de Hollandsche IJssel. Een mix van veldesdoorn, hazelaar, krent en lijsterbes. Deze boomvormers groeien naar een hoogte van ca 6 tot 8 meter, hoog genoeg voor een vriendelijke camouflage, laag genoeg voor voldoende zonlicht op de omliggende omgeving.

Een bijzondere boomgroep met een prominente plek op het terrein is de boomgaard met hoogstamfruitbomen. Fruitbomen zijn al eeuwenlang aanwezig in de Utrechtse Waarden en zeker in de omgeving van Montfoort. Op de kleiafzettingen van de Hollandse IJssel doen fruitbomen het goed en de vele fruittelers in de omgeving zijn hier het bewijs van. Met twee kleine hoogstam boomgaarden is de fruitteelt ook op IJsseloord vertegenwoordigd. Vaak zien we aan de westkant en zuidkant van de boomgaard elzenhagen langs de slootkanten staan, bij IJsseloord is de lindenlaan een goede windbreker.

3.2.2. Solitaire bomen

Op verschillende plekken staan bijzondere bomen die zich al decennia lang overeind hebben kunnen houden in de tijd dat er geen of weinig beheer is geweest op het IJsseloord-terrein. Zo staan er verspreid achter de steenoven en rond de voormalige directeurswoning beuken en esdoorns van respectabele leeftijd, die met respect behandeld zullen worden bij de

herontwikkeling. Daarnaast zijn er twee nieuwe walnoten ingepast bij de entree van de tuin bij de woning. Mogelijk kan er in de toekomst ook nog gekozen worden voor een solitaire paardenkastanje of walnoot in de paardenweide om schaduw te creëren in de zomer.

3.3 Bosplantsoen en vogelbosjes

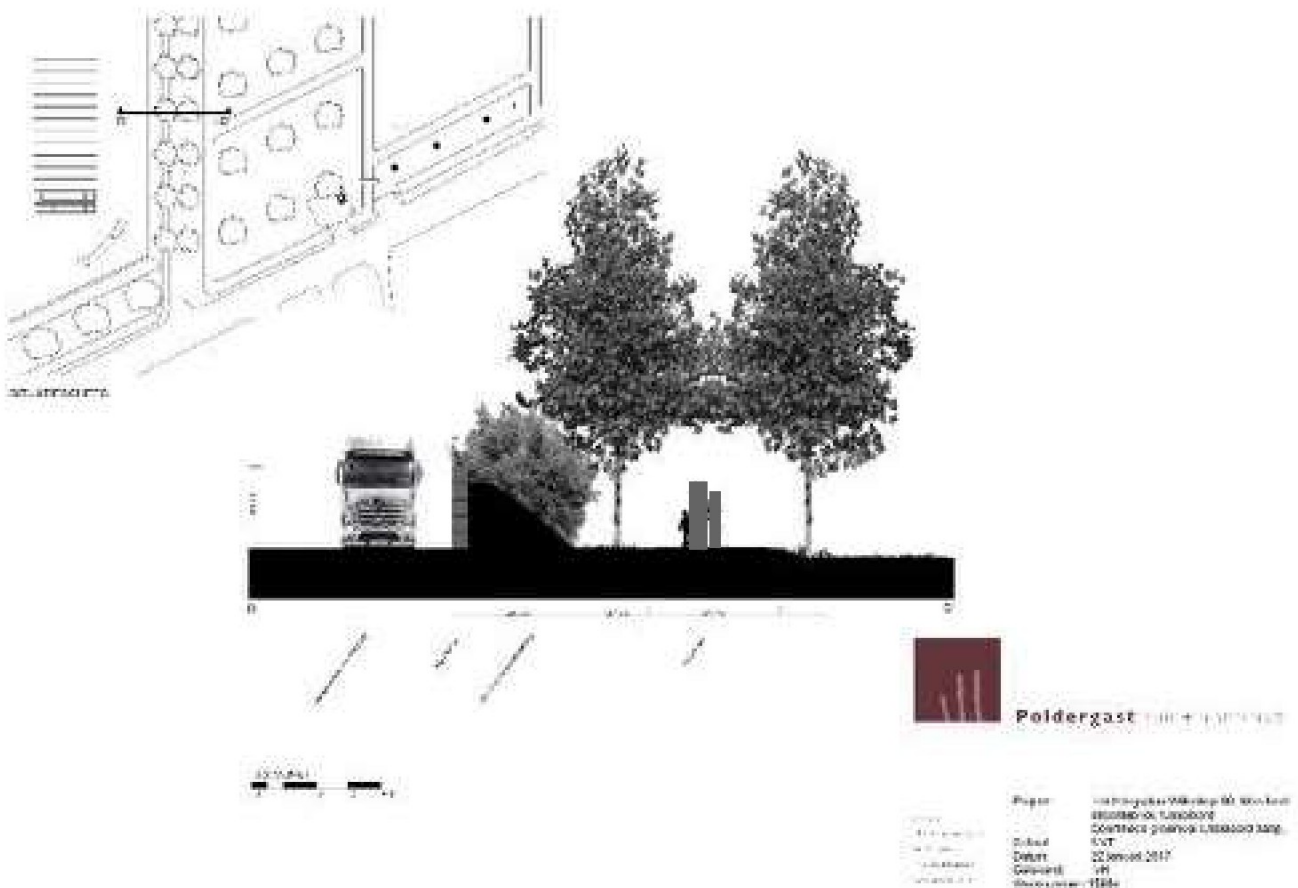
Op plaatsen die juist minder in het oog mogen springen zoals de grote vrachtwagenparkeerplaats aan de westkant van het terrein en de parkeerruimte voor personenauto's naast de steenoven zullen gemengd bosplantsoen en vogelbosjes als natuurlijke camouflage werken.

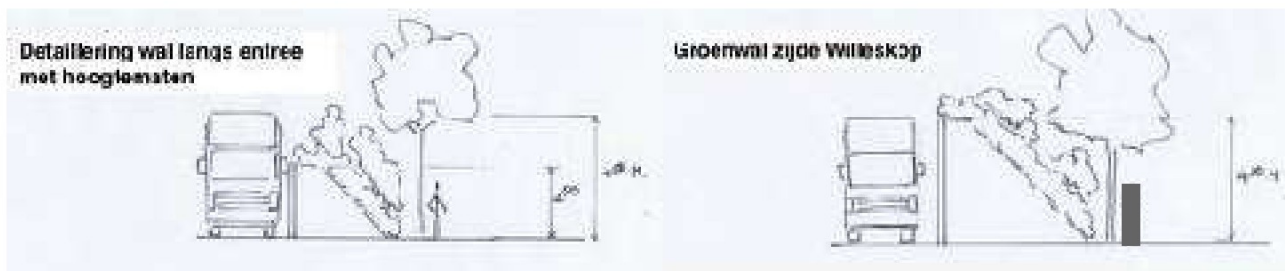
3.3.1 Bosplantsoen op de wal

Op de lange 250 cm hoge wal komt een gemengd bosplantsoen, die vogels, kleine zoogdieren en insecten aantrekt. Een mix van wintergroen, bloei en bes-dragend, waarmee de groene wal straks in alle seizoenen een sierwaarde heeft en natuurlijk het zicht moet ontnemen op de vrachtwagens die erachter staan. De samenstelling van de heesters op de wal bestaat uit lage, bodem bedekkende heesters die goed tegen droogte kunnen en groepsgewijs hogere heesters, die massa geven aan de wal.

Bodem bedekkende soorten: sneeuwbes, kransspiraee, struikkamperfoelie en struikklimop.

Hogere soorten: sleedoorn, meidoorn, liguster, wilde roos, gelderse roos, vuilboom, hulst en olijfwilg. Hetzelfde bosplantsoen komt de 400 cm hoge wal langs de Willeskop; hier zal iets vaker voor bodembedekkende soorten en kleine struiken worden gekozen.

3.3.2 Vogelbos langs de Hollandsche IJssel

De vogelbosjes tussen de Hollandsche IJssel en de personenparkeerplaats maken samen met de gemengde bomen een robuuste groenbuffer, met een grote aantrekkingskracht op vogels en insecten. Gemengde struikgroepen die elkaar afwisselen in bloeitijd, vruchtdracht en variëren in winterbeeld en herfstkleur. Deze mix van streekeigen beplanting bestaat uit de volgende heesters: Vuilboom, hazelaar, kornoelje, gelderse roos, kardinaalshoed, liguster, sleedoorn. De wal aan de Hollandse IJssel zijde is 1,5 meter hoog. In overleg met de buren kan nog een tijdelijke, natuurlijke vlechthaag (bvb. van wilgentenen) worden toegevoegd om het zicht, in de eerste jaren dat de beplanting nog moet groeien, weg te nemen.

3.3.3 Geschoren meidoornhagen

Langs de Hollandse IJssel en de paardenbak zijn geschoren meidoornhagen ingetekend. De strakke vormen en de lengte geven structuur aan het rechte landschap dat bij de voormalige steenfabriek past. De meidoornhagen hebben een hoogte van 120-150 cm en 100-200 cm breed.

Deze hagen vormen een natuurlijk afscherming voor ongewenste gasten en een prachtig biotoop voor heel veel insecten, vogels en kleine zoogdieren.

3.4 Bloemrijk grasland

De meest voorkomende stoffering van het landschap in de Lopikerwaard is gras, de vaak egaal groene weilanden zorgen voor een ruimtelijk beeld met ruim uitzicht. De rechte sloten snijden de paardenweiden in lange repen en op de lager gelegen vochtige delen, kunnen meer kleurrijke graslanden met koekoeksbloem en grote ratelaar zich ontwikkelen.

Het meer hoger gelegen grasland langs de Hollandsche IJssel biedt de mogelijkheid voor de ontwikkeling van bijvoorbeeld knoopkruid, wilde peen en scherpe boterbloem. Voor meer bijzondere vegetaties zijn de overgangsgebieden van hoog naar laag het meest interessant. Door de niet begraasde graslanden niet of weinig te bemesten ontstaat er al snel een afwisselend beeld met in de verschillende seizoenen verschillende kleuren in een bloemrijk grasland.

4. Water: berging en zuivering

In een waterrijke omgeving zoals de Lopikerwaarden is een weiland of boomgaard meestal begrensd door sloten. Naast de functie die sloten hebben om vee op het eigen terrein te houden, is waterberging hier belangrijk vanwege de hoge grondwaterstand.

Het gehele terrein heeft een slotenstructuur die past in het omringende landschap en daarnaast een grote waterpartij bij de voormalige directeurswoning.

De lange, centrale sloot in de paardenweide krijgt een natuurvriendelijke oever van circa 5 meter breed, zodat er met een kraan nog goed gesloot kan worden. Langs een natuurlijke oever groeien - door zijn nattere condities - mooie bloeiende planten, zoals kattestaart, margrietten, ratelaar en kale jonker. Ook het grasland in het noordelijk deel van het terrein loopt over in een natuurlijke oever. Eén of twee keer per jaar maaien en afvoeren is voldoende om een mooie vegetatie in stand te houden.

Verder zorgt een sloot met helofytenfilter voor een goede afwatering van de verharde vrachtwagenparkeerplaats, met een filtering van het hemelwater door de helofyten bestaande uit een brede oeverbeplanting van lisdodde, egelskop en gele lis. In en rond de sloten en langs de grote waterpartij krijgt de natuur meer de ruimte, zodat kikkers, libellen en watervogels zich kunnen vestigen en bijzondere, kleurrijke oeverplanten en waterplanten kunnen groeien.

Water: helofyter, waterberging en natuurlijke oevers

5. Padenstructuur: rijden, parkeren, lopen

De infrastructuur op het terrein bestaat uit een lindenlaantje, verhard met gebakken klinkers, de entree van het terrein. Dit hoofdpad loopt door tot aan de parkeerplaats naast de steenoven en de voormalige directeurswoning. De parkeerplaats wordt verhard met een bestrating van gebakken klinkers in combinatie met natuursteen.

Een trekkerpad verbindt de verschillende paardenweides met elkaar maakt het transport en beheer mogelijk, in alle seizoenen.

Veel gebruikte looproutes voor paarden en beheerders worden met puingranulaat afgewerkt, in de stijl van eenvoudig en functioneel boerengebruik. Brede graspaden, waardoor tractor met landbouwmaterieel op nagenoeg alle plaatsen kan komen. Dit is belangrijk voor een efficiënt en goed uit te voeren beheer van bomen en slootkanten.

Voor bij de Wiileskop is een looppaadje van halfverharding voor bezoekers die even van het uitzicht willen genieten.

6. Ecologische waarde voor de omgeving

Door in een vroeg stadium de ecologische waarde van het in te richten gebied te betrekken bij de inrichting kunnen bijzondere soorten zich op termijn gaan vestigen. Zo biedt bijvoorbeeld een flauwe, natuurlijke oever mogelijkheden aan veel meer soorten oeverplanten dan een steile, beschoeide waterkant. Afwisseling tussen hoog en laag, droog en nat biedt kansen voor een grote diversiteit aan beplanting. Zeker als dit wordt gecombineerd met een beheer van maaien en afvoeren. De bemesting op de natuurlijke plekken moet minimaal zijn. De ecologische waarde van het terrein zal hiermee op termijn verbeteren en zo een bijdrage leveren aan flora en fauna in de regio.

6.1 Grasland

Afwisseling in het grasland zal ontstaan door de verschillende manieren van beheer. Zo zullen de paardenweiden, die met hoge frequentie begraasd worden, minder diversiteit laten zien. Wel kan er, bij matige bemesting, ruimte ontstaan voor klaver, pinksterbloem, boterbloem en paardenbloemen. Dit zijn veel voorkomende soorten die wel aantrekkelijk zijn voor bijen en andere insecten, als afwisseling in het gras. Pinksterbloemen zijn bijvoorbeeld voor bepaalde vlinders heel belangrijk.

De delen die als hooiland wordt beheerd en één of twee keer per jaar worden gemaaid en afgevoerd kunnen een grotere diversiteit aankruiden gaan ontwikkelen na verloop van jaren. De kruidenrijkdom geeft een gevarieerd grasland met veel kleur en afwisseling in bloei waar je het seizoen van kunt aflezen. Veel insecten, vogels, vlinders en kleine zoogdieren zullen in dit hooiland gaan leven.

Tussen de bomen en bosjes kunnen op de overgang van zon naar schaduw verschillende kruidachtige gewassen zich ontwikkelen, zoals wikke, avondkoekoeksbloem, fluitenkruid en plekken met meer schaduw biedt ruimte aan vingerhoedskruid en eventueel judaspenning. In de bosjes, en zeker in de meidoornhagen zullen vogels hun nesten maken en uilen of roofvogels gaan daar op jacht.

De natuurvriendelijke oevers (NVO's) die op meerdere plekken in het terrein aanwezig zijn, hebben een talud van minimaal 3 meter breed. Langs deze oevers, waar het grasland geleidelijk overgaat in water, zal de meeste diversiteit en afwisseling in kruidachtigen ontstaan. De waterkanten bieden ontwikkelingsmogelijkheden voor een vegetatie die vooral in voorjaar en vroege zomer de kanten zullen kleuren. Voorbeelden hiervan zijn watermunt, moeras-vergeetmenietje, grote ratelaar, echte koekoeksbloem en moerasandoorn. Meer in het water zijn dit waterweegbree, pijlkruid en zwanebloem.

6.2 Houtige gewassen

Elzen, wilgen en essen zijn veelvoorkomende streekeigen boomsoorten op de waterrijke plekken in de Utrechtse waarden. Dicht bij de boerderij en op drogere plaatsen op de oeverwallen werden vroeger ook eiken, kastanjes, esdoorns of linden aangeplant.

Bomen in een lange rij aangeplant begeleiden vaak een weg of dijk en ook wel een sloot. Zo geven de lindebomen langs de hoofdroute naar het gebouw al van ver aan waar je heen gestuurd wordt. Een linde is een hele goeie boom voor bijen, omdat deze zoveel nectar geeft. Vleermuizen zijn ook weer dol op bomenrijen omdat er zoveel insecten boven vliegen.

Een knotwilgenrij aan de slootkant geeft je al van verre het idee dat er water in de buurt is. Vroeger was vooral de houtproductie van bomen belangrijk, nu geven bomen vooral beschutting aan mens en dier en zijn ze natuurlijke ruimteverdelers en bieden schaduw op zonnige dagen voor de paarden. Hiermee zijn bomen ook belangrijk om grote temperatuurverschillen op te vangen, zowel in koude winters als in hete zomers.

Daarnaast kun je de verschillende seizoenen vooral beleven door de bomen en struiken in onze omgeving. Uitlopende knoppen, groene bladeren, gele bladeren en kale takken geven duidelijk aan in welk seizoen we leven.

Bijlage Technische tekening

